

SATURS

AUTORA PRIEKŠVārds	V
IEVADS	1
Pastorālais amats. <i>Stāsts par kādu lauku zēnu</i>	
PIRMĀ NODAĻA	9
Kas ir mācītājs? <i>Klasiskais paraugs</i>	
OTRĀ NODAĻA	43
Dieva vārds. <i>Kalpošanas avots un mēraukla</i>	
TREŠĀ NODAĻA	68
Dvēseļu dziedināšana. <i>Precīzas diagnozes noteikšana</i>	
CETURTĀ NODAĻA	106
Dvēseļu dziedināšana. <i>Mērķtiecīga ārstēšana</i>	
PIEKTĀ NODAĻA	135
Ganu suņa un gana darbs. <i>Cēlais uzdevums</i>	
SESTĀ NODAĻA	162
Vaina un kauns	
SEPTĪTĀ NODAĻA	180
Svētums un dvēseļu dziedināšana	

ASTOTĀ NODAĻA	206
Tuvošanās Dievam. <i>Tuvums un svētums</i>	
DEVĪTĀ NODAĻA	226
Neredzamie spēki. <i>Garīgā cīņa</i>	
DESMITĀ NODAĻA	252
Kristus “citas avis”	
VIENPADSMITĀ NODAĻA	272
Ganu ganišana	
DIVPADSMITĀ NODAĻA	296
Vienmēr esiet pastāvīgi. <i>Līdzsvars kalpošanā</i>	
NOSLĒGUMS	315
Prieks amatā	

AUTORA PRIEKŠVārDS

“Daudzai grāmatu rakstīšanai nav gala ..”
(Māc 12:12)

Nu tā, lūk, – vēl viena. Un, ja reiz esat pavēris šīs grāmatas vāku, varat būt drošs, ka šo grāmatu esmu uzrakstījis tieši jums. Iespējams, jūs esat mācītājs, students vai vienkārši kāds, kuram interesē, kā Dievs veido dvēseļu ganus. Ideālā gadījumā jūs esat visi trīs. Iespējams, esat vīrietis, bet varbūt – sieviete; varbūt esat garīdznieks, varbūt – lajs. Mans nodoms ir šāds: lai kas jūs arī būtu, es ceru, ka šīs grāmatas lappusēs jūs atradīsit kaut ko noderīgu. Visu, kas man dots, esmu lietojis, cik vien labi spēdams, un mans mērķis ir nodot jums daļu tās gudrības un zināšanu, ko esmu saņēmis no citiem. Es neapgalvoju, ka esmu kāda sevišķa autoritāte. Patiesību sakot, ja jūs sastopat kādu, kurš apgalvo, ka ir speciālists kalpošanā, labāk pagriezieties un metieties bēgt. Tā ir pirmā lieta, kas jums būtu jāzina par šo grāmatu: es neapgalvoju, ka man ir atbildes uz visiem jautājumiem.

Ir muļķīgi un bīstami uzsākt pastorālo darbu vienam pašam. Tieši tāpēc Jēzus Savus mācekļus izsūtīja pa diviem, un tāpēc visas misijas pavēles Jaunajā Derībā ir dotas daudzskaitļa formā. Šajā biznesā mēs neesam nekādi individuālie uzņēmēji, turklāt tas nav nekāds bizness. Tā drīzāk ir kalpošana, kas savu pirmsākumu un mērķi rod Svētās Trīsvienības mūžīgajā uzdevumā. Visu, ko Tēvs bija ielānojis pirms pasaules iesākuma, noteiktā laikā piepildīja Viņa vienpiedzimušais Dēls, mūsu Kungs Jēzus Kristus, un to mums ik dienu sniedz Svētais Gars, darbodamies ar Viņa vārdā

sludinātā Vārda un pārvaldīto sakramentu starpniecību. Mācītājs rīkojas kāda cita vārdā kā Viņa pilnvarnieks, izdalīdams dāvanas, kas viņam nepieder. Mācītājs ir Jēzus Kristus pilnvarotais, pārvaldnieks, kurš kopā ar Viņu darbojas, pārvaldot Dieva dāvanas. Mums nevajadzētu būt pārdrošiem un pastorālo darbu uzņemties vieniem pašiem. Mums vajadzētu mērķtiecīgi uzturēt sadraudzību ar citiem amata brāļiem un saņemt viņu atbalstu.

Tādēļ šo grāmatu es veltu tām esošajām, bijušajām un nākamajām mācītāju paaudzēm, kuru cerība ir miesā nākušajā Vārdā – tie spēcīgie vīri, kuri gājuši pirms mums, ir īsti tēvi, bez kuru piemēra mēs maldītos tumsā; tie bezbailīgie vīri, ar kuriem dalām savus priekus un bēdas, kamēr neatlaidīgi turpinām savu ceļu, ir neaizstājami brāļi šajā gājumā; tie dedzīgie vīri, kuri mums seko, ir mūsu dēli, kuriem mēs sagatavojam ceļu. Tēvi, brāļi, dēli – mēs visi esam kopā šajā uzdevumā, un neviens no mums nav šī amata cienīgs. Patiesībā šis amats ir lielāks par ikvienu no mums un mēs visi kopā neesam cienīgi atraisīt kurpju siksnas Viņam, kurš pirmais lauza šo ceļu un tagad mūs aicina iet Viņa pēdās.

Šī grāmata ilgu laiku bija tapšanas stadijā. Daudzējādā ziņā tā ir veidojusies mūža garumā. Šajās lappusēs es līdzdalīšu dažādas savas bērnības ainas iz dzīves lauku saimniecībā, kas mani veidojusi jau no bērna kājas, tāpat arī “momentuzņēmumus” no praktiskās kalpošanas, kas būs kā logs, caur kuru varēs ielūkoties tajā, ko šajos gandrīz piecdesmit gados esmu iemācījies no Dieva svētajiem grēciniekiem. Visu šo laiku man līdzās ir bijusi mana mīļotā sieva Džeina Francisa Senkbeila (*Jane Frances Senkbeil*, 1947–2021), kura pelnīti parādās it visur šajā grāmatā. Viņa ir manas dzīves mīlestība, un es domāju, ka caur šīs grāmatas lappusēm jūs ieraudzīsiet, kāpēc viņa ir bijusi lielisks palīgs. Bez viņas es tiešā vārda nozīmē nebūtu tas, kas es esmu.

Šī grāmata neuzradās no zila gaisa. Tās tapšanā roku pielikuši daudzi. Ideja par šo grāmatu pirmoreiz izskanēja kādā sarunā ar manu dārgo kolēģi Dr. Beverliju Jānki (*Beverly Yahnke*). Mana un

Bevas saruna ir ilgusi gandrīz divdesmit gadu. Atziņām, kuras viņa guvusi savā ilgajā darba pieredzē kā kristīgā psiholoģe, sniedzot atbalstu draudžu darbiniekiem un viņu ģimenēm, bijusi neizmērāma vērtība Luterāņu garīgās aprūpes un padomdošanas centra *Doxology* (*DOXOLOGY: The Lutheran Center for Spiritual Care and Counsel*)¹ izveidē. Jau gandrīz no paša sākuma viņa mani ir spiedusi apsēsties un uzrakstīt grāmatu mācītājiem. Tas, ko esmu iemācījies no viņas, arī kopā nodibinot *Doxology* centru, ir atstājis būtisku ietekmi uz to, ko jūs tūdaļ lasīsiet.

Šīs grāmatas lappusēs paustās teoloģiskās un garīgās atziņas esmu guvis, pētot klasisko mantojumu attiecībā uz dvēseles dziedināšanu, kā to sauc Baznīcas kopīgajā tradīcijā. Īpašu iespaidu uz mani atstājuši divi šī klasiskā mantojuma 20. gadsimta censoņi. Viens no tiem ir Tomass Oudens (*Thomas Oden*), bijušais teoloģijas un ētikas profesors Drū Universitātē (*Drew University*), kurš mudināja jaunos fogijus² nepakļauties modernisma teoloģijas idejām, kas tolaik bija modē, bet dzert no dziļākām antīkās klasikas laikmeta pastorālo teologu akām un apgaismot pārējos. Tāpat arī Jūdžins Pītersons (*Eugene Peterson*) – viņš vairākus gadus kalpoja kā draudzes mācītājs Baltimoras priekšpilsētā un pēc tam strādāja par garīgās teoloģijas profesoru Rīdženta koledžā (*Regent College*) Vankūverā – nelokāmi iestājās par šo klasisko pieeju vairāku gadu garumā, par spīti daudzu populāru kalpošanas virzienu īslaicīgajām modes tendencēm. Atskatoties uz saviem mācītāja kalpošanas un pastorālās teoloģijas pasniedzēja gadiem, es varu teikt, ka viņu abu sākotnējie darbi ir ļoti būtiski ietekmējuši manu domāšanu.

Un tomēr – šī grāmata, ko turat savās rokās, nekad nebūtu tapusi bez izšķiroši svarīgā Austrālijas Luterāņu koledžas (Adelaidā) emeritētā teoloģijas profesora Džona Klainiga (*John Kleinig*) devuma. Džona neparasti izcilās ekseģētiskās dotības un

¹ www.doxology.us

² Fogijs – humoristisks apzīmējums gados jaunam vīrietim ar konservatīviem uzskatiem un ļoti konkrētu vecmodīgu ģērbšanās stilu (lit. red. piez.).

dziļā teoloģiskā izpratnē ir apvienota ar apbrīnojamu pastorālo instinktu. Šīs uzticīgai kalpošanai tik ļoti nepieciešamās īpašības atstājušas iespaidu gandrīz uz katru lappusi, ko tūdaļ lasīsiet. Ar Džona zinātnisko erudīciju un pastorālo viedumu sacensties var vienīgi viņa patiesā sirsnība un labā humora izjūta. Viņš bija viens no pirmajiem padomdevējiem *Doxology* centra un tā izglītības programmu veidošanā, un mēs abi joprojām esam draugi un kolēģi. Draudzība ar tādu teoloģijas milzi, kāds ir Doktors Džons, kā viņu sirsnīgi dēvē bijušie studenti, man, lauku puikam, ir ļoti liels gods. Bet, kad iedomājos par to, ka arī viņš uzauga kādā mazā Austrālijas saimniecībā, saprotu, ka varbūt mūsu blakus esošie ceļi nemaz nav pilnīga sagādīšanās.

Lexham Press izdevniecības redakcijas darbinieki lietpratīgi paveica savu uzdevumu saistībā ar druku un digitālajiem medijiem un manus vārdus efektīvi nodeva tālāk jūsu uzmanībai. Īpašs paldis manam ļoti pacietīgam un uzmanīgam redaktoram Todam Heinsam (*Todd Hains*), kura centīgais un skrupulozais darbs manu tekstu padarīja lasītājam baudāmāku. Tāpat visdziļākā pateicība Džonatanam Maieram (*Jonathan Mayer*) no *Scapegoat Studios* par meistarīgajām ilustrācijām, kurās atspoguļota mana bērnības dzīve laukos un Baznīcas kalpošanas pamats, kas ir Dieva vārds un sakramenti.

“Trešo reizi Viņš tam saka: “Simani, Jāņa dēls, vai tu Mani mīli?” Pēteris noskuma, ka Viņš trešo reizi viņam sacīja: vai tu Mani mīli? – un sacīja Viņam: “Kungs, Tu zini visas lietas, Tu zini, ka es Tevi mīlu.” Jēzus saka: “Gani Manas avis!”” (Jņ 21:17).

Ilgtspējīga pastorālā darba noslēpums ir šāds: jums jāsaprot, ka jūs nevarat dot citiem, ko vispirms neesat saņēmuši paši. Vispirms jūs saņemat mīlestību no Jēzus un pēc tam jūs Viņam atbildat ar mīlestību, mīlot Viņa avis un jērus Viņa vārdā un Viņa vietā. Ja pastorālā kalpošana vispār kaut kas ir, tad tā ir mīlestības kalpošana.

Tā ir kā vēl viens posmiņš nesaraujamajā mīlestības ķēdē, kas stiepjas līdz pat krusta kalnam ārpus Jeruzāles vārtiem kādā tumšā piektdienā. Tur viņi pienagloja Dzīvības Kungu, lai Viņš mirtu nežēlīgā nāvē, ko nebija pelnījis, bet ko Viņš labprātīgi – pat ar prieku – sagaidīja, lai atdotu mums Savu dzīvību, lai mēs varētu dzīvot augšāmcelti no nāves un iegājuši mūžīgajā dzīvē.

Lai cik arī mācītājs nebūtu līdzjūtīgs un empātisks, nav iespējams, ka viņš pats no sevis varētu pabarot Kristus ganāmpulku, kur nu vēl sadziedēt tā garīgās sirdssāpes, sasitumus un ievainojumus. Agri vai vēl viņš izsīks, visticamāk, ka agri. Es gāju rūgto mācību ceļu. Būdams jauns mācītājs, es domāju, ka labākais, ko varu cilvēkiem dot, ir manis paša mīlestība un līdzjūtība. Protams, ka bija nesaprātīgi tā domāt, taču toreiz es to vēl nesapratu. Šajos agrīnajos kalpošanas gados es sāku apgūt to, ko ik dienu apgūstu vēl joprojām, piecdesmit gadu vēlāk: labākais, ko mēs, mācītāji, varam Kristus avīm un jēriem sniegt, nenāk no mums pašiem, bet nāk no Viņa. Viņa mīlestība mūsu vidū ir tapusi pilnīga, tā sasniedz savu mērķi, kad mēs šo no Viņa saņemto mīlestību sniedzam tālāk citiem. Mēs mīlam, jo Viņš ir mūs pirmais milējis (1Jņ 4:11,19).

Un Kristus mīlestība nekad neizsīkst.

Visbeidzot, jums ir jāzina vēl kas: pēc savas pārliecības un konfesionālās piederības es esmu luterānis. Bet lai tas jūs nebiedē! Šo grāmatu esmu sarakstījis tieši jūsu dēļ, un nav svarīgi, vai mums ir vienādi doktrinālie uzskati vai ne. Katrai kristīgajai konfesijai ir savas klišejas un mantras. Šīs grāmatas lappusēs esmu centies pēc iespējas mazāk runāt kā luterānis, lai jūs varētu satvert manu domu pavedienu, neieslīgšot luteriskā žargona purvā. Un tomēr – vērīgs lasītājs ātri vien pamanīs manu luterāņa “tērpu”. Piemēram, Lutera katehisma valoda piešķir apveidu manai domāšanai un tās ticības apliecināšanai, kas reiz tika nodota visiem svētajiem, gluži tāpat, kā jūsu tradīcija iekrāsotu jūsu valodu. Tai pašā laikā priecājos dalīties ar jums tajā, kas man dāvāts, lai jūs šīs atziņas varētu ielikt paši

savā skatījumā uz pastorālo darbu. Galu galā – luteriskā mācība nav šaura un sektantiska, bet gan patiesi ekumeniska.

Ja mācītājiem būtu kāds patrons starp svētajiem, tad tas noteikti būtu viņš. Jāņa liecība par viņa brālēnu Jēzu daudzējādā ziņā ir šīs grāmatas zemteksts, un es lūdzu Dievu, lai tas tieši tāpat pamudina jūs uz izcilību kalpošanā: “Viņam vajag augt, bet man iet mazumā” (Jņ 3:30).

Harolds L. Senkbeils

Jāņa Kristītāja dzimšanas dienā

2018. gada jūnijā

IEVADS

Pastorālais amats

Stāsts par kādu lauku zēnu

Mana bērnība un jaunība pagāja Minesotas štata rietumos kādā lauku saimniecībā, kas piederēja manam tēvam un pirms tam – viņa tēvam. Salīdzinot ar mūsdienu standartiem, tas nebija nekas īpašs, tikai sīks zemes gabaliņš. Taču tā bija visa mana pasaule, un cik brīnišķīga tā bija! Mans tēvs ar māti smagi strādāja no paša rīta agruma līdz krēslai, bet dažreiz – līdz vēlai naktij. Taču kaut kādā veidā tas nemaz nešķita kā darbs – tā bija viņu dzīve, kas bija arī mana dzīve un tāpat abu manu māsu dzīve, kad viņas bija nākušas pasaulē.

Manas agrinākās bērnības atmiņas saistītas ar zemi, sauli un lietu, gaišām, nebeidzamām vasaras dienām, ar ziemas vēju spirtajiem un aukstajiem kodieniem un sērsnas gurstēšanu zem kājām. Atminos tikko uzartu lauku kodīgo smaržu, svaigi nopļauta siena saldeno aromātu, un, protams, kā tad bez lopu mēslu smakas (ja kaut kas ieiet pa vienu galu, tam galu galā pa otru jāiznāk ārā). Rūpēties par mājlopiem nozīmē tos barot. Pēc tam komplektā nāk uzkopšanas darbi.

Mana īstā kalpošanas mācekļība noritēja tieši tur – tajā necilajā lauku saimniecībā pie tēva sāniem. Darba bija pārpārēm, un tas nekad nebeidzās. Lai gan mans tēvs pēc dabas bija diezgan bezrūpīgs, kādi lauksaimnieki mēdz būt, tomēr viņš bija ļoti strādīgs. Bija jābaro govīs, jādzirda cūkas, jāvāc olas, jāizved mēsli, jāpļauj siens, pēc tam tas jāsasien ķīpās un jāsakrāmē kaudzēs, bija jāsej

kukurūza, pēc tam tā jāizaudzē, vēlāk jānovāc un jāizkuļ, tāpat bija jāsej un jānovāc labība. No tēva iemācījos nenovērtējamu atziņu, proti, ka vislabākais darbs ir tas, kurš darīts paša darba dēļ.

Jau no mazām dienām es vēroju, kā mans tēvs jūdza savu zirgu komandu (uzticamos Pītu un Pulkvedi) mūsu divrindu kukurūzas ecēsās vai siena ārdītājā, ar kuru kaudzēs sastūma lācauzu vēlākai novākšanai un salikšanai gubās. Vasarai turpinoties, es viņam nesu pusdienas uz lauka, kur viņš svelmainajā jūlija saulē lēja sviedrus, ar rokām sastatot citu pret citu auzu vai kviešu kūlīšus. Un mans pirmais “lielā puīša” darbs (kad man bija tikai seši vai septiņi gadi) bija vadīt traktoru, kamēr tēvs ar trīszaru dakšām šos pašus kūlīšus naski pacēla un uzkrāva pašā siena ratu augšā. Pēc tam mēs savus smagi piekrautos ratus uzvaras priekā nogādājām līdz stacionārajai kuļmašīnai – lielam, rūcošam, ar dzensiksnu darbināmam monstram, kas vispirms labības kūlīšus aprija ar saviem tērauda žokļiem, tad sasmalcinātos gabalus pārstrādāja savā iekšējā sistēmā, sparīgi kratot kuļamspoles un sietus, lai pēc tam turpat stāvošajos ratos izšķāktu bagātīgu graudu strūklū, savukārt atlikušos salmus un pelavas ar ventilatora palīdzību izspļautu pa cauruli zeltainā gubā, kas slējās arvien augstāk un augstāk. Tikmēr māte ar palīgiem virtuvē rosījās ne mazāk sparīgi kā ļaudis uz lauka, karstajā krāsnī gatavojot maizi un bulciņas, bet uz krāsns kūpošajos katlos – milzīgus garda ēdiena kalnus, pilnus ar kartupeļu biezputru, gaļu un mērci, kam klāt vēl nāca garšīgi salāti un dārzeņi, gardumgardi pīrāgi un kūkas, lai dienas garumā pildītu no tuvējās apkaimes sanākušo kuļšanas brigādes vīru un zēnu burkšķošos vēderus.

Tad es vēl to nenojautu, taču Dievs šajā sūrajā lauku vidē tajā jau tik tālajā pagātnē mani gatavoja pastorālajam darbam. Kamēr es vispirms vēroju šo pastāvīgo lopkopību un rūpīgo graudkopību, Viņš lika pamatus lietai, kurā esmu iesaistīts nu jau gandrīz piecus gadu desmitus: dvēseļu kopšanas un dziedināšanas amatam.

KĀ ES APGUVU SAVU AMATU?

Es pateicos Dievam par ikvienu skolotāju, kas man bijis šajos gados, īpaši par tiem, kas mani skolojuši Rakstos un teoloģijā – zinātnē (zināšanās), kas ir mācītāja darba pašā pamatā. Taču līdzās teoloģijas zinātnei tikpat svarīga ir arī pastorālās aprūpes māksla. Jebkura zināšanu joma ir nepilnīga bez tai atbilstošas mākslas jeb apzinātas zināšanu izmantošanas. Tādēļ mācītāja izglītības procesā gan zināšanas, gan meistarība (zinātne un māksla) iet roku rokā – viena nevar iztikt bez otras.

Tagad atskatoties, es itin labi saprotu, ka mana mācītāja izglītība sākās diezgan agri. Kaut ko no teoloģijas zinātnes es iemācījos no tēva un mātes, saviem pirmajiem katehistiem un skolotājiem, kas mani mācīja pazīt un mīlēt Dievu, kurš mani radījis, pestījis un svētdarījis. Savas pirmās Bībeles zināšanas es guvu, sēžot viņiem abiem pa vidu baznīcas solā un pie virtuves galda, kur katra diena noslēdzās ar lūgšanu un katru sestdienas vakaru pēc iknedēļas vannas godprātīgi noritēja sagatavošanās svētdienas skolas nodarbībai. Kristīgā dzīvošana tika ne tik daudz mācīta, cik satverta, jo es to redzēju notiekam manā acu priekšā dienu no dienas, saņemot no saviem vecākiem mīlestību, pārmācību un piedošanu.

Protams, es devos tālāk – pie teoloģiski “augstākām” lietām, intensīvi studējot teoloģiju papriekš koledžā, bet pēc tam seminārā un akadēmijā, un tā pamazām ielauzījās gudrībā, kuru izcilie Baznīcas skolotāji uzkrājuši gadsimtu gaitā. Es apguvu Bībeles seno valodu prasmes darba līmenī un vēl šobaltdien spēju izurbties cauri ebreju vai grieķu tekstam (pa reizei ieskatoties eksegētiskajos palīgmateriālos). Gadiem ejot, esmu paspējis iegūt divus akadēmiskos grādus teoloģijā un vienu goda grādu, kuru man piešķīra iestāde, kas manu darbu uzskatīja par ievērojamu un noderīgu. Jā, teoloģijas zinātne ir ārkārtīgi nozīmīga. Taču, lai būtu par mācītāju, ir nepieciešams kas vairāk par grāmatu lasīšanu. Un, lūk,

saistībā ar pastorālās aprūpes mākslu te būs dažas ļoti noderīgas lietas, kuras es iemācījos jau sen, strādājot savā lauku saimniecībā.

PACIETĪBA

Laukos es iemācījos gaidīt. Viena no manām pirmajām bērības atmiņām ir došanās kopā ar tēvu uz pavasara laukiem, lai palūktos, kā dīgst kukurūza. Gara acīm es joprojām redzu, kā viņš savās kombinezona biksēs, ko viņš allaž valkāja, notupās zemē, lai ar savām raupjajām, aprepējušajām rokām maigi noraustu nost zemi no uzbriedušajām sēklām, zinot, ka tās tur ir – dziļi zem šī melnā Minesotas smilšmāla. Jau tajās aukstajās maija dienās viņš lūkojās pēc pirmajām dīgšanas pazīmēm, pēc pirmā niecīgā dzīvības asniņa, kas reiz izaugs par garu un spēcīgu stublāju ar tumši zaļām lapām, kas plīvos spilgtajā augusta saulē. Taču iztēlē viņš savu skatu vērta daudz tālāk par tropisko augustu – uz salnaino oktobri, kad ar gaudiem pilnās vālītes no pļaujmašīnas sabirs vienā bagātīgā, zeltainā ražas kalnā.

Mūsu steidzīgajā pasaulē pacietība ir deficīta prece. Vēl es uzdriktēšos piebilst, ka arī mācītāju vidū. Es ik pa laikam pārmiju dažus vārdus ar jauniem mācītājiem, ar tiem, kas nupat pabeiguši studijas, ar visiem. Vairums no viņiem ir dedzīgi, daži – apdāvināti, taču itin visi ir noraizējušies. Un kas tad viņus tā satrauc? Patiesību sakot, daudzas lietas. Dažos gadījumos tas ir kaut kas, ko viņi būtu gribējuši dzirdēt semināra lekcijās. Citi – vēl godīgākie – atzīst, ka būtu gribējuši būt uzcītīgāki savās studijās. Vienmēr esmu pateicīgs par iespēju sniegt atbildes uz šiem jautājumiem, lai kādi tie būtu.

Tomēr neviens no šiem jautājumiem man nesniedz tik lielu gandarījumu kā tie, kuri dzimst patiesas gana sirds dziļākajos nostūros: kāpēc ir cilvēki, kuri šķietami nepievērš nekādu uzmanību Dieva vārdam? Kādēļ ir tā, ka bieži vien Dieva cilvēkiem, šķiet, ir tik liela nosliece uz pašiznīcību? Ko darīt, ja tu no visas sirds vēlies